

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในสังคมไทยปัจจุบัน ปัญหาต่างๆมีเพิ่มมากยิ่งขึ้น สืบเนื่องมาจากภาวะด้านการเป็นอยู่ของประชาชนตำบลโคกมน คือ ปัญหาทางด้านเศรษฐกิจและสังคม (ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นอาชีพหลัก) นอกจากนี้ ก็จะเป็นปัญหาด้าน ศีลธรรมอันสืบเนื่องมาจากประชากรในท้องถิ่นมาจากพื้นฐานภูมิลำเนาเดิมที่แตกต่างกัน ซึ่งปัญหาดังกล่าวนี้จะต้องรีบแก้ไข เพราะความเป็นอยู่ของคนในชาติหรือชุมชนในท้องถิ่นได้รับผลกระทบจากปัญหานี้อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ความเป็นอยู่ด้านเศรษฐกิจ สังคมและศีลธรรมเป็นตัวกำหนดความสุขและทุกข์ของคนในชาติหรือชุมชนในท้องถิ่น หากเศรษฐกิจ สังคมและศีลธรรมไม่ก่อให้เกิดปัญหา ชาติหรือชุมชนในท้องถิ่นก็จะเข้มแข็งและยั่งยืนต่อไป ความทุกข์ก็จะลดน้อยลง ความสุขก็จะเพิ่มมากขึ้น ดังนั้นปัจจัยที่ก่อให้เกิดความสุขและความทุกข์ของคนในชาติหรือชุมชนในท้องถิ่น จึงมีหลายประการ แต่ที่สำคัญ คือ เมื่อคนในชาติหรือชุมชนในท้องถิ่นมีความพออยู่พอกิน ไม่พบกับความยากจน มีแต่ความสุขสบายตามอัตภาพปัญหาก็จะหมดไป ถ้าสังคมสามารถจัดความยากจนของคนไปพร้อมกับสร้างฐานะทางสังคมและธรรมชาติแวดล้อมให้พื้นฟูบูรณะเพิ่มพูนขึ้นเต็มที่ ความเข้มแข็งที่เป็นพื้นฐานก็จะส่งผลให้การพัฒนาเศรษฐกิจในระดับหนึ่งให้มั่นคงและยั่งยืน ดังนั้นเจ้าอาวาสวัดโคกมนพร้อมคณะกรรมการวัดและผู้นำชุมชนจึงได้จัดตั้งองค์กรกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ขึ้นโดยมีเจ้าอาวาสวัดโคกมนเป็นประธานที่ปรึกษาในการดำเนินการ

เมื่อกล่าวถึงองค์กร ก็มีปัญหาไม่เหมือนกัน การเลือกธรรมะมาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการของแต่ละองค์กรจึงไม่เหมือนกัน ซึ่งหลายคนเข้าใจผิดว่า พระพุทธศาสนานั้นครอบจักรวาล เอาอะไรมาใช้ก็ได้ แก้ปัญหาได้หมด ซึ่งจริงๆแล้วสิ่งที่พระพุทธเจ้าตรัสไว้แต่ละข้อเพื่อแก้ปัญหาคนละอย่าง ไม่ใช่ธรรมะ ๘๔,๐๐๐ ธรรมชั้นนี้จะแก้ปัญหาได้หมด ปัญหาของคนไทยวันนี้จึงอยู่ที่ว่าไม่รู้ว่าจะนำธรรมะข้อไหนมาใช้แก้ปัญหาให้เหมาะสมกับองค์กร เพราะฉะนั้นจึงต้องมีคนบอก มีคนแนะนำจะต้องใช้ธรรมะอะไร นั่นคือกระบวนการสอน การฝึกอบรม เช่น ตอนนี้นำเงินเพื่อ ค่าครองชีพสูง ใช้ธรรมะอะไรดี ไปถามเพื่อน เพื่อนบอกว่าอุเบกขา วางเฉยแล้วจะชินไปเอง อุเบกขาเป็นเรื่องที่ดี แต่ไม่ได้มีไว้แก้จน เพราะฉะนั้นต้องเลือกใช้ธรรมะให้ถูกฝา ถูกต้องภาษา พระเรียกว่า ธรรมานุธรรมปฏิบัติ คือ ปฏิบัติธรรมน้อยให้คล้ายธรรมใหญ่เลือกธรรมะย่อยๆ มา

ปฏิบัติให้สอดคล้องกับเป้าหมายที่ต้องการ การเลือกใช้ธรรมะให้ถูกต้องนั้นคือการบริหารเชิงพุทธ เมื่อองค์กรมีปัญหาารุมเร้าหลายอย่างในการบริหาร จึงต้องเลือกเอาธรรมะที่มีความสัมพันธ์กับปัญหาไปประยุกต์ใช้ให้ถูกต้องกับปัญหาที่เกิดขึ้นในแต่ละเรื่อง

การศึกษาหลักพุทธธรรมเพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการองค์กร ของกลุ่ม สัจจะสะสมทรัพย์จำเป็นต้องคำนึงถึงความสอดคล้องของปัญหาที่เกิดขึ้น จึงจะเกิดประโยชน์สูงสุด ในการบริหารจัดการ พระสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์ทรงแสดงพระธรรมคำสอนว่าด้วยหลักพลังแห่งธรรมว่าด้วยพละ๔เป็นหลักธรรมที่สำคัญมากที่สุดในการดำเนินชีวิตเป็นหลักธรรมที่สามารถทำให้ผู้ประพฤติปฏิบัติประสบความสำเร็จในหน้าที่การงานและการประกอบอาชีพเราจะเห็นว่าชีวประวัติของผู้ที่ประสบความสำเร็จในโลกนี้จะเป็นผู้ที่ดำเนินชีวิตตามหลักพลังแห่งธรรมพละ๔ ด้วยกันหมดทั้งสิ้นเป็นแนวทางการบริหารเชิงพุทธหลักธรรมพละ๔ที่กล่าวถึงปัญญาพละวิริยพละ อดวิชชพละและสังคหพละคำว่าพละคือคำเดียวกับคำว่าพลังการสะสมบุญการสะสมความดีการ ประพฤติอยู่ในธรรมเป็นการสร้างพลังแห่งความดีเป็นการสร้างพลังธรรมให้เกิดขึ้นเป็นการสร้าง ปัจจัยแห่งความสำเร็จให้ชีวิตหน้าที่การงานเราสามารถจัดให้เห็นหมวดหมู่ของพระธรรมในแต่ละ หมวดเพื่อเป็นแนวทางในการประพฤติปฏิบัติในการเจริญปัญญาความอดสาหะพากเพียรไม่ย่อ ท้อต่ออุปสรรคการทำมาความดีด้วยความสุจริตและความเป็นที่รักใคร่เมตตาอย่ามเป็นพลังทั้ง๔ที่จะ ขับเคลื่อนให้เข้าสู่จุดหมายและความสำเร็จ

องค์กรกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์บ้าน โคมมนเป็นองค์กรเล็กๆของชุมชนวิถีพุทธในเขต พื้นที่ของตำบลโคกมน อำเภอน้ำหนาว จังหวัดเพชรบูรณ์ ก่อตั้งโดยการริเริ่มของเจ้าอาวาสวัดโคก มนร่วมกับชาวบ้านจัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ ๓ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๔๘ มีสมาชิก ๑๕๕ คน ปัจจุบันมี สมาชิกเป็นจำนวน ๑,๒๔๐ คน โดยนำเอาหลักพุทธธรรมมาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการ องค์กร เพื่อแก้ปัญหาเศรษฐกิจ สังคมและศีลธรรม เป็นการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ให้แก่ ประชาชนเน้นการสร้างสามัคคีในหน่วยงานการช่วยเหลือกันอย่างเสมอภาคการแบ่งปันอย่าง ยุติธรรมในแง่ของผลประโยชน์ที่สมาชิกผู้เข้าร่วมกิจกรรมพึงได้รับอย่างทัดเทียมกันแต่การเทศน์ เพื่อสั่งสอนและอบรม แต่เพียงวาจาซึ่งเป็นนามธรรม หลักธรรมที่พระสงฆ์เทศน์ไปแล้วก็ดี แต่ใน ระดับชาวบ้านแล้วไม่สามารถช่วยให้หลุดพ้นจากทุกข์หรือปัญหาที่เผชิญอยู่นั้นได้ ท่านจึงเริ่ม แนวคิดที่จะประยุกต์หลักธรรม ให้เข้ากับหลักความเป็นจริง โดยใช้เงินเป็นปัจจัยนำ และการมี ผลประโยชน์ร่วมกันเป็นบรรทัดฐานจึงจะทำให้เกิดประสิทธิภาพต่อการบริหารจัดการองค์กรอย่าง เหมาะสมในระดับชุมชนที่ประชาชนในเขตพื้นที่มีการติดต่อสื่อสารกันอยู่ประจำในแต่ละวัน เพราะองค์กรนี้เป็นคนในพื้นที่ทั้งหมดไม่มีคนภายนอก

องค์กรกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ได้นำแนวคิดและวิธีการทางเศรษฐกิจของพระพุทธศาสนา ๒ประการคือการผลิตและการบริโภคที่เน้นการมีสัมมาทิฐิได้แก่ความเห็นที่ถูกต้องชอบธรรมมีเหตุมีผลในการผลิตและบริโภควัตถุประสงค์เพื่อให้ชีวิตอยู่สร้างประโยชน์แก่สังคมใช้ทรัพยากรทางธรรมชาติให้คุ้มค่าด้วยปัญญาไม่ส่งเสริมการผลิตแบบทุนนิยมและบริโภคด้วยตัณหาแต่เน้นให้ผลิตด้วยปัญญา ค่อยเป็นค่อยไปตามเหตุปัจจัยและรู้จักประมาณในปัจจัย๔ที่สำคัญต้องตั้งอยู่บนประโยชน์ของตนเองและบุคคลอื่นอย่างถูกต้องและเป็นธรรม^๑

การนำเอาแนวคิดแบบเศรษฐศาสตร์แนวพุทธมาบริหารจัดการด้านเศรษฐกิจในการประกอบกิจกรรมต่างๆย่อมเกิดความมั่นคงทั้งด้านปัจจัยภายนอก (ทรัพย์สินเงินทอง) และภายใน (คุณธรรม) คือ ทำให้คนมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นและมีคุณธรรมในตน อีกทั้งปัญหาทางสังคมก็จะน้อยลงประชาชนก็จะอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขมีการแบ่งปันผลประโยชน์แก่ส่วนรวม รู้จักการช่วยเหลือทำกิจกรรมด้านเศรษฐกิจอย่างเหมาะสมกับชุมชน อาศัยแนวคิด อุดมการณ์และวิธีการทางเศรษฐกิจของพระพุทธศาสนาการประยุกต์หลักคำสอนของพระพุทธศาสนามาใช้ในการดำเนินธุรกิจเพื่อให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมทางธุรกิจวัฒนธรรมและสังคมของตนในวิถียุคใหม่องค์กรทั้งสามได้พิสูจน์ให้เห็นว่าหลักการสัมมาอาชีวะเป็นจริยธรรมทางธุรกิจที่สร้างรายได้และสร้างความเติบโตแก่องค์กรอย่างต่อเนื่องมั่นคงเป็นการสร้างธุรกิจอย่างยั่งยืนพร้อมๆกับการสร้างประโยชน์แก่สังคมตลอดจนเป็นการพัฒนาจิตใจและเป็นมรรคาในการพัฒนาชีวิตของผู้ทำงานสู่จุดหมายสูงสุดความสำเร็จขององค์กรทั้งสามแสดงให้เห็นว่าพระพุทธศาสนาและธุรกิจไม่ใช่อุดมการณ์ที่สวนทาง ไม่ใช่เส้นขนานที่ไม่บรรจบแต่คือเส้นตรงเดียวกันที่ไม่สามารถแยกขาดจากกันได้^๒

ด้วยเหตุผลข้างต้นดังกล่าวนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาประวัติพัฒนาการและแนวคิดการบริหารจัดการเชิงพุทธขององค์กรกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ และหลักพุทธธรรมที่นำมาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการองค์กรรวมทั้งผลในการดำเนินงานภายใต้รูปแบบการบริหารจัดการองค์กร โดยการประยุกต์หลักพุทธธรรมมาใช้ในการบริหารจัดการเชิงพุทธขององค์กรกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ บ้านโคกมน อำเภอน้ำหนาว จังหวัดเพชรบูรณ์ เพื่อประโยชน์ต่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนาเชิงพุทธในยุคปัจจุบันและเป็นแบบอย่างต่อองค์กรอื่นๆ ต่อไป

^๑พระมหาจุลศักดิ์ จิรวุฒโน (รณน้อย), “แนวคิดและวิธีการแก้ปัญหาเศรษฐกิจแนวพุทธของปราชญ์อีสาน”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย), ๒๕๔๘.

^๒ศักดิ์ชัย อนันต์ศรีชัย, จริยศาสตร์ในการดำเนินธุรกิจของพระพุทธศาสนานิกายเถรวาท, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย), ๒๕๕๑.

๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑.๒.๑ เพื่อศึกษาประวัติพัฒนาการและแนวคิดการบริหารจัดการเชิงพุทธ ของกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์บ้านโคกมน

๑.๒.๒ เพื่อศึกษาหลักพุทธธรรมที่นำมาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการองค์กรของกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์บ้านโคกมน

๑.๒.๓ เพื่อศึกษาผลที่ได้รับจากการนำหลักพุทธธรรมมาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการของกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์บ้านโคกมน

๑.๓ คำจำกัดความของศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

การบริหาร หมายถึงการดำเนินการให้สำเร็จด้วยความร่วมมือกับผู้อื่น ไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมเพื่อประโยชน์ทางธุรกิจ กิจกรรมบ้านเมือง หรือกิจกรรมในครอบครัวก็อยู่ภายใต้หลักการเดียวกัน ฉะนั้น การบริหารจึงเกี่ยวข้องกับทุกกิจการ โดยการดำเนินการร่วมกับผู้อื่นมีองค์ประกอบทั้งภายนอกและภายใน

การบริหารจัดการ หมายถึงกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์บ้านโคกมน ตำบลโคกมน อำเภอน้ำหนาว จังหวัดเพชรบูรณ์ได้นำหลักพุทธธรรมมาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการ เพื่อร่วมกันปฏิบัติกรให้บรรลุเป้าหมายสูงสุดแก่องค์กรกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์

กลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ หมายถึง กลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ของบ้านโคกมนตำบลโคกมน อำเภอน้ำหนาว จังหวัดเพชรบูรณ์ ซึ่งรวมตัวกัน มีกฎกติกา ข้อตกลงร่วมกันเพื่อให้เกิดความอยู่ดีมีสุข

การบริหารจัดการเชิงพุทธ หมายถึง การนำหลักพุทธธรรมที่เป็นแกนหลักสำคัญมาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการองค์กรของกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์

ปัญญาพละ หมายถึง กำลังแห่งความรู้และที่เรียกว่ากำลังหรือพลังเพราะจะต้องมีการสะสมพลังด้านความรู้สะสมความคิดสะสมประสบการณ์ในการปฏิบัติผู้ที่มีพลังความรู้คือผู้ที่เจริญสติปัญญาอย่างต่อเนื่อง

วิริยพละ หมายถึง ความขยันหมั่นเพียรไม่เกียจคร้านในหน้าที่การงานเช่น ข้อคิดจากพระมหาชนกที่สอนว่าเกิดเป็นคนต้องอดทนเพียรพยายามเรื่อยไปจนกว่าจะไปถึงจุดหมายปลายทางแต่ความเพียรพยายามนั้นต้องเป็นความเพียรพยายามในทางที่ดีเท่านั้น

อนวัชพละ หมายถึง พลังจากการทำสิ่งไม่เป็นโทษคือทำสิ่งที่บริสุทธิ์ที่สุดจิตที่เป็นคุณไม่ผิดศีลธรรมไม่ขัดต่อประเพณีวัฒนธรรมอันดีงามของสังคมมีความสุขจิตนักรบบริหารต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต

สังคหผล หมายถึง การเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ช่วยเหลือผู้อื่นทั้งในระดับบุคคลครอบครัว ชุมชนและประเทศชาติ ตามหลักพระพุทธศาสนากำลึงแห่งการสงเคราะห์สำคัญยิ่งเป็นเครื่องมือ แสดงให้เห็นถึงความจริงที่ว่าพลังจากสังคมเป็นพลังที่สำคัญต่อความสำเร็จ

ผล หมายถึง ผลที่ได้รับจากการนำหลักพุทธธรรมมาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการ องค์กรของกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์บ้าน โคมมน ตามแนวทางการบริหารเชิงพุทธ

๑.๔ ทบทวนเอกสารและรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องนั้น แบ่งออกเป็น ๒ ลักษณะ คือ ข้อมูลด้านเอกสารและ ข้อมูลรายงานการวิจัย ต่อไปนี้

๑.๔.๑ ทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้อง

พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต) ได้กล่าวถึงหลักการบริหารและพัฒนาศักยภาพของ บุคคลไว้ว่า “...กระบวนการบริหาร (พัฒนา) บุคคลที่ยั่งยืนก็คือ (๑) จะต้องบริหารที่ตัวบุคคลก่อน โดยจะต้องทำให้เป็นคนมีความพร้อมด้านพฤติกรรม จิตใจและปัญญา (๒) ให้รู้จักการบริหารบุคคล ที่ฝึกหัดดีแล้วนั้นสำหรับเป็นแม่แบบหรือแกนกลางเพื่อที่จะประสานเข้ากับส่วนต่างๆ ทั้งมนุษย์, สังคม, ธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและเทคโนโลยี เพื่อให้ระบบต่างๆ สืบต่อกันไปได้เป็นอิสระแก่กัน เกื้อกูลต่อกัน ไม่เบียดเบียนกันและกัน

พระสุบิน ปณีโต ได้กล่าวไว้ว่า “กลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์นี้ มีจุดประสงค์ใหญ่ ๓ ข้อ ได้แก่ (๑) พัฒนาคณะให้มีคุณธรรม และยอมรับการปกครองระบอบประชาธิปไตย โดยมี พระมหากษัตริย์เป็นประมุข (๒) พัฒนาจิต เศรษฐกิจ สังคม การเมือง วัฒนธรรม และ สิ่งแวดล้อม เน้นการงานพื้นฐานอาชีพ เพื่อความมั่นคงของสังคมไทยในชนบท (๓) พัฒนาคณะให้ มีสุขภาพอนามัยที่สมบูรณ์ ปราศจากโรคภัยไข้เจ็บทุกชนิด เน้นอนามัยส่วนบุคคลและอนามัย สิ่งแวดล้อม นอกจากนั้นยังได้มีการปลูกฝังนิสัยให้เกิดทักษะ ๓ ข้อ คือ พึ่งตนเอง มีความ สามัคคี เสียสละเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม ไม่เห็นแก่ตัว, มีวินัยในตนเองมุ่งมั่นในการทำงานให้ สำเร็จ, มีความขยันหมั่นเพียร ซื่อสัตย์ ประหยัดและอดออม, ให้รู้จักคิด วิचारณ์ และตัดสินใจ อย่างมีเหตุผล, ให้มีขันติธรรมต่อคำวิจารณ์ รู้ถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลหรือหมู่เหล่า, ให้มีน้ำใจ

“พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต), การพัฒนาที่ยั่งยืน, อังในทศวรรษธรรมทัศน์พระธรรมปิฎก หมวดสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, (กรุงเทพมหานคร : ธรรมสภา, ๒๕๔๓), หน้า ๑๓-๒๐.

“พระสุบิน ปณีโต, กลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์กองทุนสังคม, (กรุงเทพมหานคร : สถาบันชุมชนท้องถิ่น พัฒนา, ๒๕๔๑), หน้า ๕.

เป็นนักกีฬา รู้จักยกย่องผู้อื่น, ให้ทำงานและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข โดยรู้จักการเป็นผู้ให้ ผู้รับ ผู้นำ และผู้ตาม

พระมหาไพฑูรย์ วรรณบุตร ได้กล่าวถึงหลักการบริหารไว้ว่า^๕ การบริหาร หมายถึง การทำงานของคณะบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป ที่ปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายเดียวกันความหมายเชิงพฤติกรรมว่า การบริหารคือศิลปะในการทำงานให้บรรลุเป้าหมายร่วมกับผู้อื่น การบริหารประกอบด้วยลักษณะ ๒ ประการ คือ มีวัตถุประสงค์และมีความร่วมมือร่วมใจกันกล่าวถึง การบริหาร หมายถึงผู้ที่ใช้ภาวะผู้นำในการทำงานกับบุคคลหรือกลุ่มบุคคลเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของหน่วยงานการใช้อำนาจที่มีอยู่จัดดำเนินงานของสถานนั้น ให้ดำเนินการไปสู่จุดหมายที่ต้องการการบริหาร อาจหมายถึงกิจกรรมต่างๆ ที่บุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปร่วมกันดำเนินการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างร่วมกันการบริหารนั้นหมายถึงการใช้ศาสตร์และศิลป์โดยการนำเอาทรัพยากร มาประกอบเป็นกระบวนการของการบริหารให้บรรลุถึงวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพว่า การบริหารหมายถึงการที่มีบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปทำงานอย่างใดอย่างหนึ่งร่วมกันเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์อันเดียวกัน การบริหาร คือ ศิลปะในการทำงานให้สำเร็จโดยอาศัยความร่วมมือจากบุคคลอื่นๆ คำว่า การบริหาร หมายถึงการทำงานของคณะบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปร่วมมือกันปฏิบัติงานเพื่อบรรลุถึงวัตถุประสงค์ที่ตั้งเอาไว้ร่วมกันหรือหมายถึงกระบวนการทางสังคมซึ่งสามารถมองได้ในเรื่องของโครงสร้างเป็นความสำคัญระหว่างผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นตอนของสายบังคับบัญชาในหน้าที่เป็นขั้นตอนของหน่วยงานที่ระบุหน้าที่เด่นชัด มีความรับผิดชอบและเป็นเครื่องอำนวยความสะดวกต่างๆ เพื่อให้งานนั้นสำเร็จตามเป้าหมายหรือทางการปฏิบัติงานเป็นกระบวนการบริหารดำเนินการในสถานการณ์ที่บุคคลต่อบุคคลกำลังมีปฏิสัมพันธ์หรือมีความสัมพันธ์ต่อกันหรือการร่วมทำปฏิกิริยาเกี่ยวข้องซึ่งกันและกันส่วนความหมายของการบริหารนั้น หมายถึง การแก้ปัญหาให้บรรลุผลตามเป้าหมายลักษณะของการแก้ปัญหาอาจดำเนินไปในรูปของการตัดสินใจและการปฏิบัติงาน

กมลรอดคล้าย ได้กล่าวถึงการบริหารจัดการไว้ว่า^๖ เป็นการนำทรัพยากรมาใช้ดำเนินงานตามกระบวนการการจัดการให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

^๕พระสุบิน ปณีโต, กลุ่มสาระสังคมทรัพยากรกองทุนสังคม, (กรุงเทพมหานคร :สถาบันชุมชนท้องถิ่นพัฒนา, ๒๕๔๑), หน้า ๕.

^๖กมล รอดคล้าย, คู่มือการบริหารศูนย์เด็กก่อนเกณฑ์ในวัด, (กรุงเทพมหานคร:โรงพิมพ์การศาสนา, ๒๕๓๗), หน้า ๕๕.

กรมการพัฒนาชุมชน กล่าวไว้ว่า^๖ กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตเป็นการรวมคนเพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกัน กลุ่มบุคคลที่จะมารวมกันดังกล่าวจึงต้องเป็นคนที่รู้จักกันดีอยู่แล้ว และเนื่องจากกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตเป็นกลุ่มที่ดำเนินการเกี่ยวกับเรื่องการเงินลำพังการรู้จักกันเพียงอย่างเดียวคงไม่เพียงพอจึงจำเป็นจะต้องเข้าใจในหลักการของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตด้วยการพัฒนาคนให้มีคุณธรรม ๕ ข้อ ได้แก่ ความซื่อสัตย์, ความเสียสละ, ความรับผิดชอบ, ความเห็นอกเห็นใจ, ความไว้วางใจซึ่งกันและกัน ซึ่งคุณธรรม ๕ ข้อดังกล่าวนี้ จะส่งผลให้กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตดำรงอยู่ได้อย่างมีคุณภาพอันจะส่งผลไปสู่การอยู่อย่างมีศักดิ์ศรี

วรรณวี ลีธรรมรงค์ ได้กล่าวถึงกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ไว้ว่า^๗ เป็นวิธีการสร้างสังคมให้เข้มแข็งมิใช่เกิดขึ้นโดยบุคคลเพียงคนเดียวแต่ทุกคนต้องร่วมอุดมการณ์ร่วมคิดร่วมทำ ประเด็นสำคัญจึงอยู่ที่ว่าจะทำอย่างไรคนที่ต่างจิตต่างใจต่างการกระทำที่มีอยู่ทั่วไปจะสามารถหันหน้าเข้าหากัน ร่วมสร้างสรรค์สังคมในอุดมคติขึ้นได้ ถ้าปรับพื้นฐานจิตใจของมนุษย์แต่ละคนให้มีระดับใกล้เคียงกันได้แล้ว การสร้างความเข้าใจ การรับรู้ การเรียนรู้กันย่อมเป็นไปได้ง่าย จึงเห็นสมควรใช้หลักธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้า เป็นปัจจัยในการกล่อมเกล้าจิตใจปรับพื้นฐานความเป็นคนให้เกิดสำนึกของการเป็นคนดีโดยทั่วหน้า เมื่อคนดีหลายคนมาอยู่ร่วมกัน แล้วในที่สุดจะเกิดภาวะสังคมดีขึ้นได้เอง

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ ได้รายงานเกี่ยวกับกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ไว้ว่า^๘ ... ความก้าวหน้าของชุมชนกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์จันทบุรี และการขยายเครือข่ายตั้งกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ภาคตะวันออกเฉียงเหนือพระสงฆ์ผู้มีจำนวนเพิ่มขึ้นที่เห็นคุณค่าของการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาให้ชุมชนได้นำมาปฏิบัติในการรวมกลุ่ม เกิดผู้นำตามธรรมชาติที่มีจิตสาธารณะ หลายคนช่วยเหลือชุมชน พระสงฆ์ผู้นำกลุ่มได้ปฎิรูปการสอนในพระพุทธศาสนาให้ชุมชนปฏิบัติจริงเพื่อให้เหมาะสมสอดคล้องกับสถานการณ์ของสังคมไทยในปัจจุบัน ส่งผลต่อแนวทางการสร้างชุมชนเข้มแข็งในการแก้ปัญหาวิกฤติของสังคมไทย

^๖กรมการพัฒนาชุมชน, หมู่บ้านชนบทไทย : ข้อมูลพื้นฐานระดับหมู่บ้านปี ๒๕๔๘, กรุงเทพมหานคร: กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย, (๒๕๔๘), หน้า ๑๖.

^๗วรรณวี ลีธรรมรงค์, เครือข่ายสัจจะสะสมทรัพย์ จังหวัดตราด, วารสารธนาคารเกษตรและสหกรณ์, ปีที่ ๑๒ ฉบับที่ ๕๒ (ธันวาคม ๒๕๔๓- มีนาคม ๒๕๔๔), หน้า ๘๐ - ๘๓.

^๘สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ, เครือข่ายพระสงฆ์ภาคเหนือตอนล่าง, จดหมายข่าว, ปีที่ ๑ ฉบับที่ ๔ (ธันวาคม ๒๕๔๖), หน้า ๑๒.

Edwin B. Flipper กล่าวถึงการจัดองค์การไว้ว่า^{๑๐} สำหรับกระบวนการในการจัดองค์การประกอบด้วยความสัมพันธ์ขั้นมูลฐาน ๓ ประการ คือความรับผิดชอบ (Responsibility) อำนาจหน้าที่ (Authority) และความพร้อมที่จะให้การตรวจสอบ (Accountability) ทั้งนี้ เพราะในองค์การย่อมจะต้องประกอบด้วยคน (People) หน้าที่การงาน (Function) และปัจจัยทางกายภาพต่างๆ (Physical factors) ขององค์การ

William J. McCartney กล่าวถึงการจัดองค์การไว้ว่า^{๑๑} เป็นการวางระเบียบให้กิจกรรมต่าง ๆ ขององค์การสมดุลกัน โดยกำหนดว่าใครมีหน้าที่ทำอะไรและมีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบอย่างไรเพื่อให้การดำเนินงานขององค์การบรรลุตามแผนที่กำหนดไว้

Douglas Sherwin ได้นิยามความหมายของการจัดองค์การว่า^{๑๒} หมายถึงกระบวนการในการจัดลำดับวิธีการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ ขององค์การให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

๑.๔.๒ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

พระชนด นาคสุวรรณโณ (นาคพิพัฒน์) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารกิจการคณะสงฆ์ จังหวัดบุรีรัมย์ ผลการศึกษาด้านภารกิจสำคัญในการการบริหารจัดการ พบว่า มี ๗ ข้อ^{๑๓} ดังนี้

๑) การวางแผน (Planning) หมายถึงการกำหนดโครงการอย่างกว้างๆ ว่ามีอะไรบ้างที่จะต้องปฏิบัติตามลำดับวางแผนวิธีปฏิบัติพร้อมด้วยวัตถุประสงค์ของการปฏิบัติงานนั้นก่อนลงมือปฏิบัติการ

๒) การจัดองค์การ (Organizing) หมายถึงการจัดรูปโครงสร้างหรือเค้าโครงของการบริหารโดยกำหนดอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานย่อยหรือตำแหน่งต่างๆ ของหน่วยงานให้ชัดเจนพร้อมด้วยกำหนดลักษณะและวิธีการติดต่อสัมพันธ์ตามลำดับชั้นแห่งอำนาจหน้าที่สูงต่ำลดหลั่นลงไป

๓) การจัดคนเข้าทำงาน (Staffing) หมายถึงการบริหารงานเกี่ยวกับตัวบุคคลของหน่วยงานการบริหารบุคคลดังกล่าวรวมถึงตั้งแต่การแสวงหาคนมาทำงานการบรรจุ การแต่งตั้ง การ

^{๑๐} Edwin B. Flipper, **Management : A Behavioral Approach**, (Boston : Allyn and Bacon, inc., ๑๙๖๖), p. 102.

^{๑๑} William J. McCartney, **Management Training**, (Illinois : B. Irwin, Inc., ๑๙๖๔), p. 11.

^{๑๒} ทองใบ สุดชาติ, **ทฤษฎีองค์การ : วิเคราะห์แนวความคิด ทฤษฎี และการประยุกต์**, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี, ๒๕๔๒), หน้า ๑๑๗.

^{๑๓} พระชนด นาคสุวรรณโณ (นาคพิพัฒน์), **การบริหารกิจการคณะสงฆ์จังหวัดบุรีรัมย์, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๐), หน้า ๓๐.

ฝึกอบรมและการพัฒนาบุคลากรการบำรุงขวัญ การเลื่อนขั้น ลดขั้น ตลอดจนการพิจารณาให้พ้นจากงานและการบำรุงรักษาสภาพของการทำงานให้ดี และมีประสิทธิภาพให้คงอยู่ต่อไป

๔) การสั่งการ (Directing) หมายถึงการอำนวยการหรือการวินิจฉัยสั่งการ หลังจากการได้วิเคราะห์และพิจารณาโดยรอบคอบรวมทั้งการติดตามดูแลให้มีการปฏิบัติตามคำสั่งนั้น ๆ

๕) การประสานงาน (Coordinating) หมายถึงการประสานงานหรือติดต่อ สัมพันธ์กับหน่วยงานย่อยหรือตำแหน่งต่าง ๆ ในองค์กรเพื่อก่อให้เกิดการทำงานที่มีประสิทธิภาพ ไม่มีการทำงานที่ซ้ำซ้อนหรือขัดแย้งกันสามารถทำงานประสานความกลมกลืนกัน เพื่อวัตถุประสงค์หลักขององค์กร

๖) การรายงาน (Reporting) หมายถึงการเสนอรายงานไปยังผู้บังคับบัญชาหรือยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งบนและล่างเพื่อทราบความก้าวหน้าของงานทุกระยะสะดวกแก่การประสานงานอื่นจะเป็นการสร้างความเข้าใจอันดีร่วมกันตลอดจนเป็นการบำรุงขวัญไปในตัวด้วย

๗) การงบประมาณ (Budgeting) หมายถึงการจัดสรรทรัพยากร หรือการทำงานประมาณการเงิน วางแผนหรือโครงการในการจ่ายเงินการบัญชีและการควบคุมดูแลการใช้จ่ายเงินโดยรอบคอบและรัดกุม

พระมหามิตร ฐิตปญโญ (วันยาว) ได้วิจัยเรื่อง ความรู้จักพอประมาณโดยกล่าวไว้ว่า^{๔๔} บุคคลควรรู้จักใช้ชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง มุ่งเน้นความพอเพียงของกิจกรรมทางเศรษฐกิจเริ่มจากการจัดระบบโครงสร้างการผลิตที่ตอบสนองการบริโภคบนพื้นฐานการพึ่งตนเอง ตามแนวทฤษฎีใหม่ ขั้นตอนที่ ๑ พึ่งตนเองระดับครอบครัว ด้วยการจัดสรรพื้นที่และแหล่งน้ำให้เหมาะสมกับการผลิต ขั้นตอนที่ ๒ การรวมกลุ่มระดับชุมชนในรูปแบบของสหกรณ์ ขั้นตอนที่ ๓ ธุรกิจชุมชน ขยายโครงสร้างการผลิตและการค้า ร่วมกับภาครัฐและเอกชนเพื่อนำไปสู่การพัฒนาและการส่งออก

พระมหาจุลศักดิ์ จิรวุฒโน (รณน้อย) ได้วิจัยกล่าวว่า^{๔๕} การผลิตตามแนวพุทธหรือเศรษฐกิจพอเพียงคือเศรษฐกิจที่ทำให้มนุษย์มีชีวิตอยู่ได้ตามสมควรแก่ศักยภาพมีการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจ ที่ไม่เป็นการเบียดเบียนตนเองและผู้อื่นตลอดถึงสิ่งแวดล้อมทั้งหลายผลิตให้พอเพียงที่

^{๔๔}พระมหามิตร ฐิตปญโญ (วันยาว), ความรู้จักพอประมาณในพระพุทธศาสนาเถรวาทกับหลักเศรษฐกิจพอเพียงในพระราชดำริ, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๗), หน้า ๔๕.

^{๔๕}พระมหาจุลศักดิ์จิรวุฒโน (รณน้อย), “แนวคิดและวิธีการแก้ปัญหาเศรษฐกิจแนวพุทธของปราชญ์อีสาน”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย), หน้า ๕๔๗.

จะเลี้ยงตนและครอบครัวให้มีอยู่มีกินมีความสุขตามฐานะแห่งตนหากผลผลิตเหลือก็จัดแบ่งเพื่อจำหน่ายแจกต่อไปรู้ประมาณในฐานะของตนผลิตโดยชอบธรรมไม่มีอคติและใช้สอยบริโภคตามสมควรแก่ฐานะและภาวะไม่มีความโลภจนเกินไป ชีวิตก็จะประสบความสำเร็จตามอัธยาของตน

พระมหาจำลอง ปญญาวฑฺฒโก (เอกสะพัง) ได้วิจัยเรื่อง การประยุกต์พุทธธรรมเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์พบว่า^{๖๖} พุทธธรรมที่เชื่อมโยงกับวิถีชีวิต ทำให้การเผยแผ่หลักธรรมมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยมีนโยบายหลักอยู่ ๓ ข้อ คือ การบริหารคน การบริหารเงิน และการสร้างเสริมคุณธรรม ได้แก่ ฆราวาสธรรม ๔ โดยเฉพาะข้อที่ ๑ ความเป็นคนมีสัจจะ ที่ทำให้กลุ่มและสมาชิก สามารถที่จะดำเนินกิจกรรมต่างๆ ให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและเกิดผลประโยชน์ ส่วนพุทธธรรมหัวข้ออื่นๆ เช่น หลักอิทธิบาท ๔ เป็นส่วนสนับสนุนหลัก “สัจจะ” เท่านั้น เพราะหากว่า บุคคลขาดสัจจะเพียงอย่างเดียวแล้ว ย่อมขาดคุณธรรมอื่นๆ ไปด้วย หากวิเคราะห์ถึงข้อดีและข้อเสียของกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ จะพบว่า กลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์เน้นการบริหารจัดการด้านบุคลากร การเงิน และการส่งเสริมคุณธรรม โดยกลุ่มสมาชิกมีสิทธิเท่าเทียมกันในการบริหารจัดการ เพื่อไม่ให้เกิดต่อความเสี่ยงของการลงทุน เนื่องจากว่า หากมีบุคคลใดคดโกง หรือขี้มดแล้วไม่ส่งคืน ย่อมส่งผลกระทบต่อคนอื่น ๆ ด้วย ดังนั้น สมาชิกทุกคนจึงรักษาผลประโยชน์ของตนเองอย่างเคร่งครัดเมื่อเป็นเช่นนี้กลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์จึงสามารถดำเนินกิจกรรมต่างๆ ไปด้วยดี

กุลลินี มุทธากลิน ได้ศึกษาการวิเคราะห์การบริโภคแนวพุทธปรัชญาว่า^{๖๗} องค์ประกอบในการผลิตแนวพุทธ ประกอบด้วย ๔ อย่างคือ (๑) คนเพื่อทำหน้าที่ในการดำเนินการผลิตโดยวางแผนว่าจะผลิตอย่างไรเพื่อให้ได้ผลผลิตที่พอเพียงกับการเลี้ยงดูตนเองและครอบครัว (๒) เป้าหมายคือจะผลิตในปริมาณเท่าใดผลิตเพื่อใคร (๓) วิธีการคือดำเนินการผลิตที่ไม่เบียดเบียนคนอื่นและทำลายสิ่งแวดล้อม (๔) ปัญญาคือการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในการผลิตเพื่อให้การผลิตดำเนินไปสู่เป้าหมายที่ต้องการในทางพระพุทธศาสนาก็เน้นที่ปัญญานิยมมากกว่าบริโภคนิยม เพื่อให้มนุษย์รู้จักคิดเป็นแก้ปัญหาเป็นและนำพาชีวิตของตนให้อยู่รอดด้วยตนเองให้ได้

^{๖๖}พระมหาจำลอง ปญญาวฑฺฒโก (เอกสะพัง): การประยุกต์พุทธธรรมเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์วัดบ้านหนองโน ตำบลวังยาว อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๒).

^{๖๗}กุลลินี มุทธากลิน. การวิเคราะห์การบริโภคแนวพุทธปรัชญา. วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๕.

ศักดิ์ชัย อนันต์ตรีชัย ได้วิจัยเรื่อง จริยศาสตร์ในการดำเนินธุรกิจของพระพุทธศาสนานิกายเถรวาท พบว่า^{๔๔} สัมมาอาชีวะหรือการดำเนินงานที่ปราศจากการเบียดเบียนใดๆทั้งทางกายและวาจาอันเป็นหนึ่งในมรรคมีองค์ ๘ คือแนวทางที่พระพุทธเจ้าได้ทรงวางไว้ให้แก่ผู้ประกอบการอาชีพการงานในพุทธกาลผู้ที่มีวิถีชีวิตในโลกที่ยังเกี่ยวเนื่องกับการสร้างรายได้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้คือความพยายามค้นหาความหมายใหม่ของหลักการสัมมาอาชีวะที่พระพุทธองค์ทรงสอนไว้ในสังคมกสิกรรมในบริบทร่วมสมัยเพื่อให้เข้ากับสังคมเทคโนโลยีในปัจจุบันพร้อมกับการค้นหาแนวคิดสำคัญทางพระพุทธศาสนาเพื่อพัฒนาเป็นพุทธกระบวนทัศน์ในการดำเนินธุรกิจให้เป็นแนวทางหลักแก่นักธุรกิจสมัยใหม่ในการดำเนินธุรกิจที่เกื้อกูลทุกชีวิตในสังคมประกอบด้วย ๔ องค์ประกอบพื้นฐานที่สำคัญและจำเป็นต่อการดำเนินธุรกิจในโลกยุคใหม่ได้แก่แก่นมโนทัศน์หรือระบบความเชื่อทางธุรกิจจุดประสงค์ทางธุรกิจหลักการดำเนินงานและวัฒนธรรมองค์กรคำตอบต่อข้อสงสัยที่ว่า การบูรณาการศาสนาและธุรกิจเข้าไว้ด้วยกันจะอย่างไรที่นักวิชาการและนักธุรกิจทั่วโลกกำลังค้นหากันอยู่ไม่ได้ขึ้นอยู่กับการพัฒนาทฤษฎีสมัยใหม่ตามหลักการทางวิทยาศาสตร์ที่ยังไม่มีผู้ค้นพบแต่อยู่ใกล้ตัวมนุษย์ซึ่งยังรากลึกอยู่ในภูมิปัญญาตะวันออกและอยู่เคียงคู่อารยธรรมมนุษย์มาแสนนานที่เรียกว่า “พระพุทธศาสนา”

สรุปได้ว่า การบริหารจัดการเชิงพุทธในงานวิจัยนี้ หมายถึง การนำหลักพุทธธรรมมาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาคนให้มีคุณธรรม จริยธรรมมีความอดทน ขยันหมั่นเพียร มีความสามัคคีของกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์บ้าน โลกมน ตำบล โลกมน อำเภอ น้ำหนาว จังหวัดเพชรบูรณ์ เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

๑.๕ ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ได้แบ่งขอบเขตของการศึกษาวิจัยออกเป็นส่วนๆ ดังต่อไปนี้

๑.๕.๑ ขอบเขตด้านเนื้อหา

อุดมการณ์และพัฒนาการของกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์หลักพุทธธรรมที่นำมาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการองค์กรเชิงพุทธสัมฤทธิ์ผลในการดำเนินงานของกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ โดยเป็นการศึกษาเชิงวิเคราะห์ทั้งด้านเอกสารและการสัมภาษณ์เพื่อเก็บผลการดำเนินการบริหารจัดการ

---

^{๔๔}ศักดิ์ชัย อนันต์ตรีชัย, “จริยศาสตร์ในการดำเนินธุรกิจของพระพุทธศาสนานิกายเถรวาท”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ๒๕๕๑).

องค์กร ให้เป็นไปอย่างเที่ยงตรงด้วยการวิเคราะห์เครื่องมือจากการสัมภาษณ์เป็นหลักและเอกสาร
ชั้นรองอื่นๆที่เกี่ยวข้อง

๑.๕.๒ ขอบเขตด้านประชากรและพื้นที่เป้าหมายศึกษา

โดยสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายในเขตพื้นที่โดยการใช้วิธีการแบบเจาะจง ดังนี้

๑) ประชากรศึกษาได้แก่ผู้เข้าร่วมโครงการกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ ๑๐๐ คน/รูป

(๑) พระสงฆ์ที่ปรึกษากลุ่มและคณะ จำนวน ๕ รูป

(๒) ข้าราชการ จำนวน ๑๐ คน

(๓) ผู้นำกลุ่ม ๑๒ กลุ่มละ ๕ คน ได้แก่

ประธานกลุ่ม รองประธาน กรรมการ

เหรัญญิก และเลขานุการ จำนวน ๖๐ คน

(๔) เยาวชนที่เป็นสมาชิกกลุ่ม จำนวน ๒๕ คน

รวม ๑๐๐ รูป/คน

๒) พื้นที่ศึกษา ได้แก่ กลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์บ้านโคกมน ตำบลโคกมน

อำเภอน้ำหนาว จังหวัดเพชรบูรณ์

๑.๖ วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และมีการเก็บข้อมูล
สัมภาษณ์ในภาคสนาม (Field Research) เพื่อวิเคราะห์ผลการวิจัย โดยมีขั้นตอนต่างๆ ดังนี้

๑.๖.๑ การวิจัยเอกสาร (Documentary Research)

เป็นการศึกษาแนวความคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา วิธีการศึกษา รวมทั้งข้อมูล
สำคัญที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาครั้งนี้ โดยแบ่งแหล่งข้อมูลดังนี้

๑) แหล่งปฐมภูมิ (Primary Source) ศึกษาข้อมูลจากพระไตรปิฎกภาษาบาลี ฉบับ
มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๐๐ โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยพุทธศักราช ๒๕๓๕ และ
พระไตรปิฎกภาษาไทยฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยพุทธศักราช, ๒๕๓๕

๒) แหล่งทุติยภูมิ (Secondary Source) ศึกษาข้อมูลจากงานวิจัย หนังสือเอกสาร
และตำราวิชาการที่เกี่ยวข้อง

๑.๖.๒ ขั้นศึกษาข้อมูลจากภาคสนาม (Field Work)

การสัมภาษณ์กลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ ตำบลโคกมน อำเภอน้ำหนาว จังหวัด
เพชรบูรณ์ ข้อมูลจากการสัมภาษณ์กลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ ศึกษาและเรียบเรียงข้อมูลที่ได้มา

ทั้งหมด และการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็นหมวดหมู่โดยแบ่งเป็นบทๆ เพื่อง่ายต่อการศึกษาค้นคว้า และนำเสนอผลการศึกษา ส่วนรายละเอียดมีดังนี้

๑) ขอนหนังสือขอความร่วมมือการเก็บข้อมูลในพื้นที่ศึกษาจากศูนย์บัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่นเพื่อขอความอนุเคราะห์และความร่วมมือในการให้ข้อมูลที่เป็นจริงตามสภาพและปรากฏการณ์ที่เชื่อถือได้โดยแบบสัมภาษณ์นั้นได้รับการพิจารณาประเด็นสำคัญจากคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ทั้ง ๓ รูป/คน ก่อนนำไปสัมภาษณ์ ได้ให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน ๓ ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องเชิงเนื้อหา ภาษา และโครงสร้างจึงนำไปสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย

๒) กำหนดกลุ่มเป้าหมายและสร้างแบบสัมภาษณ์ แบ่งข้อมูลที่จะสัมภาษณ์ออกเป็น ๕ ตอน คือ (๑) ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ให้สัมภาษณ์ (๒) ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทอำนาจหน้าที่การบริหารจัดการองค์กรสะสมทรัพย์ (๓) หลักพุทธธรรมที่นำมาประยุกต์ใช้และผลที่ได้รับจากการประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการองค์กรของกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์บ้านโคกมน บ้านโคกมน ต.โคกมนอ.น้ำหนาว จ.เพชรบูรณ์ (๔) ข้อเสนอแนะอื่น ๆ (๕) ข้อมูลเกี่ยวกับพุทธธรรมมาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการ

๓) กำหนดวัน/เวลา/สถานที่จะไปสัมภาษณ์ตลอดจนบริบทอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการสัมภาษณ์ซึ่งในการสัมภาษณ์จะใช้วิธีแบบเจาะจงตัวบุคคลและเป็นกลุ่มกลุ่มละไม่เกิน ๕ คน เพื่อสะดวกในการเก็บข้อมูลแต่ละครั้ง

๔) การสรุปวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดเมื่อให้ได้ข้อมูลดิบจากการลงพื้นที่ตามสภาพจริงแล้ว ผู้วิจัย ก็จะแยกแยกข้อมูลต่างๆ ไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยทั้ง ๓ ข้อหลักและเน้นน้ำหนักหรือจุดแข็งของการวิจัยที่การบริหารจัดการองค์กรว่ากลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์นำหลักพุทธธรรมใดใช้เทคนิคและวิธีการอย่างไรในการบริหารจัดการกลุ่ม จึงจะทำให้เกิดความเจริญก้าวหน้าสามารถยืนหยัดอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการนำไปใช้ในการบริหารจัดการในลักษณะเดียวกันนี้ต่อไป

๑.๖.๑ เครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูลประกอบด้วย

แบบสัมภาษณ์ผู้เข้าร่วมโครงการกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์บ้านโคกมนตำบลโคกมน อำเภอน้ำหนาว จังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน ๑๐๐ ชุด พระผู้ช่วยเก็บข้อมูลวิจัย ๑ รูปและกล้องถ่ายภาพ

๑.๗ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย

๑.๗.๑ ได้มีความรู้ความเข้าใจประวัติพัฒนาการและแนวคิดการจัดการบริหารองค์กรของกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์บ้านโคกมน รวมทั้งสามารถแก้ปัญหาด้านการจัดการระบบบริหาร

จัดการด้านงบประมาณที่สนับสนุนกิจกรรมขององค์กรข้อจำกัดด้านการประสานงาน และปัญหาด้านเศรษฐกิจ สังคมและศีลธรรม ของชุมชน

๑.๗.๒ ได้มีความรู้ ความเข้าใจในสามารถนำหลักพุทธธรรมมาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการองค์กรของกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

๑.๗.๓ ทำให้ได้ทราบถึงความเจริญเติบโตตลอดจนการพัฒนาการบริหารจัดการองค์กรตามแนวทางการจัดการบริหารเชิงพุทธ เกิดผลดีแก่ประชาชนเช่นรายได้ผลผลิตของสมาชิกและนำผลการศึกษาวิจัยไปพัฒนาองค์กรชุมชน และองค์กรที่สนใจ

๑.๘ กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัย ได้กำหนดกรอบแนวคิดเกี่ยวกับการวิจัยตามแผนภูมิต่อไปนี้

